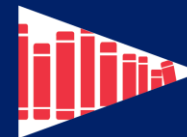

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TOPLU KATALOGLAR: “DURUM TESPİTİ”

BAHAR BİÇEN ARAS
MEF Üniversitesi Kütüphanesi
Teknik Hizmetler Birim Sorumlusu

Nâzım Hikmet Kültür Ve Sanat Vakfı
Tarık Akan Toplantıları 1
Uluslararası Bilgi ve Belge Yönetimi Alanında
Bilgiye Erişim/Kataloglama Sorunları Sempozyumu
14-15 Eylül 2017, İstanbul

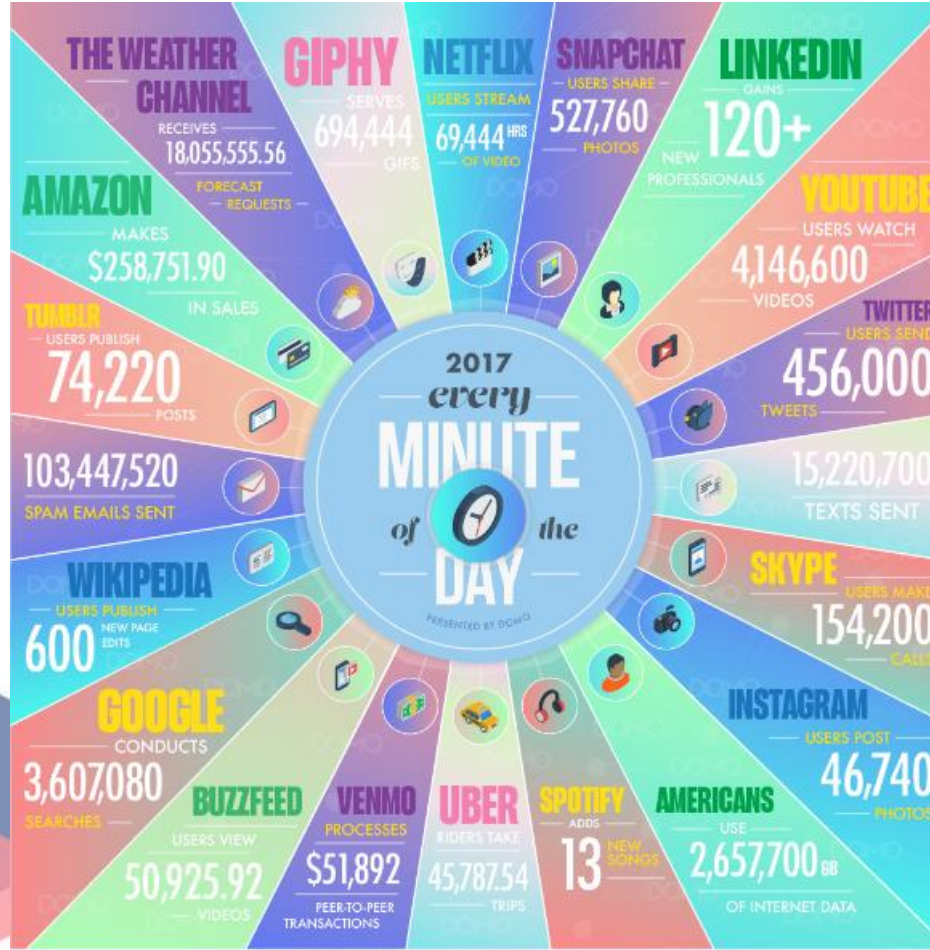
MEF

Kütüph@ne

bilgiye sınırsız erişim

Veri Asla Uyumaz!

Dünya web trafiğinin yarısından fazlası akıllı telefonlardan geliyor ve 6,1 milyar kişinin 2020 yılına kadar akıllı telefona erişebileceğini öngörüyor.

<https://www.domo.com/blog/data-never-sleeps-5/>

Bilgi!

- Bilgi hızla artıyor!
- Açık bilim politikaları! Kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel yayınlara ve bu yayınlara ait verilere herkes erişebilmelidir"! Yaygınlaşıyor...
- Kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılmasının önemini daha da artırmaktadır!

Akademik Yayıncılık

- Mevcut akademik yayıncılığın en büyük problemi, bilgi erişiminin yüksek maliyetidir!
- Dünya Üniversiteleri Webometric Sıralaması (WRWU): 170.000 kolej ve üniversite (10: Harvard, Standford, MIT, Berkeley, Michigan, Washington, Oxford, Cornal, Colombia, Cambrigre üniversitesini görüyoruz. Bütçeler, araştırmalar için yatırımlar!)
- Kolejlerin ve üniversitelerin veritabanı satın alma maliyeti her yıl astronomik rakamlara ulaşmakta!

Bütçe

(US Library Survey 2016 Araştırma Sonuçları : Nisan 2017)

Materials	↑↓ 2016	↑↓ 2013	↑↓ 2010
All other items	6.5%	5.8%	7.2%
E-books	9.5%	6.8%	4.8%
Online/digital journals and databases	61.5%	59.5%	51.6%
Print books	13.7%	15.7%	19.4%
Print journals	8.9%	12.4%	17.1%

<http://www.sr.ithaka.org/publications/us-library-survey-2016/>

Yöneticiler: Gelecek 5 yılda elektronik kaynaklara yönelik harcamaların artmaya devam ederken, basılı kaynak harcamalarının azalmaya devam edeceği yönünde bir eğilim!

Çözüm

Toplu Katalog Nedir?

- “Toplu katalog tek bir erişim noktasından çevrim içi olarak erişilen birden fazla kütüphanenin bilgi materyali listesini içermektedir.” (Amollo, 2011)
- “İki ya da daha fazla kütüphaneyi elinde bulunduran ya da bir kısmını içeren bir katalog listesidir.” (Kumar, 2014)
- “Birden fazla kütüphanenin varlıklarını listeleyen katalogtur.” (Muyen, 2006)

Modelleri

- Coğrafi
 - Ulusal
 - Bölgesel
 - Yerel
 - Uluslararası
- Tematik
 - Teknik
 - Tıbbi
 - Tarım
 - ...
- Kütüphane Türü
 - Akademik
 - Halk
 - ...
- Ortam
 - Süreli
 - El yazmaları
 - Müzik
 - ...

Kütüphaneler İçin Önemi

- Kataloglamada hız
- Oluşturulan kayıtlarda kalite
- Karşılıklı kabul edilebilir standartlar
- Doküman tedarik servisi (ILL hizmeti)
- Ortak koleksiyonlar ve paylaşılan kaynaklar

Kütüphaneler İçin Önemi

- Tedarikçilere ve elektronik dergilere belge bağlantısı (linkler...)
- Kütüphaneler arasında devam eden tartışma, planlama ve programlama (gelişme, zamana ayak uydurma)
- Ulusal bibliyografya ağı
- Satın alma ve kataloglama masraflarında düşüş

Araştırmacılar İçin nemi

- Materyalin varlığının teyidi
- Bir öge için doğru bilinen yerler
- Bilinen yerlerde bulunabilirlik
- Kullanıcı gereksinimi için zaman
- Lisans denetimleri ve yetkilendirme

Kütüphane Kataloğunda Aranan Özellikler

- Tüm kütüphane bilgileri için tek giriş noktası
- Web ara yüzü
- Zenginleştirilmiş içerik
- Kategorilenmiş arama
- Uygunluk

Kütüphane Kataloğunda Aranan Özellikler

- Öneriler veya ilgili kaynaklar
- Kullanıcı katkısı
- RSS beslemeleri
- Sosyal paylaşım siteleri ile entegrasyon
- Kalıcı bağlantılar

Toplu Katalogta Aranılan Özellikler

- Bibliyografik Veritabanı Standartları
 - Araştırmacının tüm kütüphane kaynaklarına erişiminin sağlanabilmesi
 - Araştırmacıya sağlanan dolaşım hizmetlerinin geliştirilmesi
 - Kaynak Paylaşımı
 - Öğe dönüştürme ve bakım
- Kataloglama standartları
- İletişim biçimi
- Kataloglama dili ve betiği

Örnekler

Karşılaştırma

OhioLink

Mısır Kütüphaneler Ağı

TO-KAT

	Sosyal Medya	Yararlanılanlar	Türü	İstatistik	Hizmetleri	Yapısı
OhioLink (Amerika)	RSS Facebook Twitter Vimeo LinkedIn Google+	Öğrenciler Öğretim üyeleri Çalışan personel Araştırmacılar	Bölgesel	İstatistik bildiri sistemi Veri girişi sistemi üzerinden istatistiklere ulaşılıyor.	OhioLINK Kütüphane Kataloğu Araştırma Veritabanları Elektronik Dergi Merkezi Elektronik kitap merkezi Müzik Merkezi Elektronik tez ve tez merkezi Yardım bulma merkezi Dijital kaynak ortakları Online ders E-öğrenme Dolaşım ve ILL hizmetleri	OhioLINK, Ohio Kütüphanesi ve Bilgi Ağı, Ohio Üniversitesi ve kolej üyesi kütüphanelerinin ve Ohio Devlet Kütüphanesi'nin devlet finanse edilen bir konsorsiyumdur.
RLUK / Europe and the Americas	Facebook Twitter Biyografik	Araştırmacılar Eğitimciler Kütüphaneciler Yeni araştırmacılar Eğitimciler Lisansüstü öğrencileri Lisans öğrencileri Arşivciler Kütüphanecileri	Ulusal	Kullanıcı ve kullanım istatistikleri	Bibliyografik bilişimsizleme Kütüphaneler arası Ödünç İşlemleri Kataloglama hizmetleri	İngiltere ve İrlanda kütüphanelerini bir araya getirir. Copac dokümanların ve konularının ayrıntılarına erişebilmesine olanak tanır.
RLUK / Archives Hub (İngiltere)	Blog Twitter	Arşivciler Kütüphanecileri	Ulusal	Kullanım istatistiklerini etki raporu olarak sunuyor.	Tezler Arşivlere eklenen yeni bilgilerin arında sunulması Kütüphaneciler ve arşivciler için kayıtların sunulması	Birleşik Krallık genelinde kurumlarda yapılan arşiv koleksiyonlarının açıklamalarına tek bir erişim noktası sağlayan toplama hizmetidir.
ICCU (İtalya)	RSS Facebook Twitter LinkedIn Google+	Kütüphaneciler Araştırmacılar	Ulusal	-	Kataloglama ve Sayısallaştırma için standartlar, yönergeler Kütüphaneler arası ödünç verme Doküman Sağlama	Kültürel Miras Etkinlikler ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde, İtalya'daki kütüphaneleri kapsamakta.
Egyptian Libraries Network (Mısır)	-	Araştırmacılar Akademisyenler Kütüphaneciler	Ulusal	Toplu Katalog İstatistikleri Kütüphaneler İstatistikleri Yayıncılar İstatistikleri Kütüphaneciler İstatistikleri	Bibliyografik veri Kütüphaneler arası ödünç işlemleri Ortak kataloglama Mısır Kütüphaneleri rehberi (akademik, özel ve halk kütüphaneleri rehberi) Yayıncılara rehberi (farklı yayınevleri ile ilgili iletişim bilgileri) Kütüphaneciler rehberi (kütüphanecilerin iletişim bilgileri)	Mısır'da bulunan akademik, özel ve halk kütüphanelerini bir araya getiren bir yapısı mevcuttur.
TO-KAT (Türkiye)	-	Kütüphaneciler Araştırmacılar	Ulusal	Yıllık ve aylık .Tarama sayısı .Oturum sayısı .Marc kaydı indirme sayıları Toplu Katalog Veri Güncelleme İstatistikleri .Toplam Kayıt .Teke İndirilmiş Kayıt .Toplam Kütüphane Sayısı .Toplam Şube Kütüphane Sayısı	Farklı kataloglara ve otomasyon sistemlerine sahip kütüphanelerin tek bir arayüzden taranabilmesine ve kayıt paylaşımı TÜBESS (Türkiye Belge Sağlama ve Ödünç Verme Sistemi)	Devlet Planlama Teşkilatı, Bilgi Toplumu Stratejisi çerçevesinde 2006 yılında bir dizi eylem planı hazırlamıştır. Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü kapsamında hazırlanan eylem planlarından 38. eylem, Entegre e-Kütüphane Sistemi'dir .

Karşılaştırma

Mısır Kütüphaneler Ağı

Kütüphaneciler Araştırmacılar	Yıllık ve aylık -Tarama sayısı -Oturum sayısı -Marc kaydı indirme sayıları Toplu Katalog Veri Güncelleme İstatistikleri -Toplam Kayıt -Teke İndirilmiş Kayıt -Toplam Kütüphane Sayısı -Toplam Şube Kütüphane Sayısı	-Farklı kataloglara ve otomasyon sistemlerine sahip kütüphanelerin tek bir arayüzden taranabilmesi ile kayıt paylaşımına olanak sağlar. -TÜBESS (Türkiye Belge Sağlama ve Ödünç Verme Sistemi)	Devlet Planlama Teşkilatı, Bilgi Toplumu Stratejisi çerçevesinde 2006 yılında bir dizi eylem planı hazırlamıştır. Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü kapsamında hazırlanan eylem planlarından 38. eylem, Entegre e-Kütüphane Sistemi'dir .
RSS Facebook Twitter Vimeo LinkedIn Google+	Öğrenciler Öğretim üyeleri Çalışan personel Araştırmacılar	İstatistik bildiri sistemi Veri girişi sistemi üzerinden istatistiklere ulaşıyor.	-Araştırma Veritabanları -Elektronik Dergi Merkezi -Elektronik kitap merkezi -Müzik Merkezi -Elektronik Tez ve Tez Merkezi -Yardım Bulma Merkezi -Dijital Kaynak Ortakları -Online Ders -E-öğrenme -Dolaşım ve ILL Hizmetleri

Sonuç ve Öneriler

- Türkiye’de iyi bir hizmet veren toplu katalog sistemi zor değil.
- Halihazırda var olan, kütüphaneciler ve kullanıcılar tarafından kullanılan TO-KAT bu konuda geliştirilebilir. Önemli olan kurumlar arasındaki iş birliğidir.
- Ortak paydaşların aynı çatı altında bir araya gelmesi ve hedeflerini belirlemesi önemlidir. Türkiye’de bu yönde ilerleme kaydedilmeden önce üstesinden gelinmesi gereken en önemli konu budur.

Sonuç ve Öneriler

- Tüm dünyada toplu katalog ve standartların oluşturulması çalışmalarına Milli Kütüphane liderlik etmektedir. Ülkemizde de Milli Kütüphanenin bu görevi üstlenmesi gerekmektedir.
- Toplu katalog çalışması için ilgili kütüphane temsilcileri, akademisyenler ve bilişim uzmanlarının bir araya gelerek konuyu tartıştıkları bir çalıştay veya toplantı düzenlenmelidir.
- Türkiye’de bu konuda çalışacak farklı sektörlerde alanında uzman personel bulunmaktadır. Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmalar için bir çaba harcanmıştır. Yapılan çalışmaların geliştirilmesi için farklı kütüphanelerin deneyimleri, akademik personelin görüşleri, bilgi teknolojisi uzmanlarının görüşleri ve katkıları toplu katalogun yenilenmesinde etkili olacaktır.

Sonuç ve Öneriler

- Ulusal bibliyografya kılavuzunun hazırlanması gerekmektedir.
- Standartlar ve protokoller üzerinde anlaşma sağlanmalıdır.
- Toplu kataloğa katılan kurumlar (kütüphaneler) profesyonellik ve uygunluğu sağlamak için bazı ortak standartları ve normları benimsemeyi kabul etmelidir.

Sonuç ve Öneriler

- Kayıtlarını birleştirmeye veya bütün koleksiyonlarına erişim için tek bir noktayı kullanmaya karar veren kütüphaneler son kullanıcılar için tek biçimde kolay erişimi sağlamak amacıyla standartların oluşturulması ve oluşturulan bu standartların uygulanması için zorlanmalıdır.
- Bu konu ile ilgili gerekli yasal düzenlemeler hazırlanmalıdır.
- Kataloqlama kütüphanecilerinin belirlenen standartlara göre eğitimlere alınması gerekmektedir. (uzaktan eğitim, seminer vb.)

Teşekkür ederim...

14/09/17

TÜRKİYE'DEKİ KÜTÜPHANELERDE
KATALOGLAMA UYGULAMALARI -II

MEF
Kütüph@ne
bilgiye sınırsız erişim

Bahar Biçen Aras
arasb@mef.edu.tr

YouTube   [MEFKutuphane](https://www.youtube.com/channel/UC...)

<http://librarycatalog.mef.edu.tr/>